

TIETEELLINEN ARTIKKELI

EVAMARIA KOKKO, EIJA KAUKONEN JA MARIANNA NORRING

Tuotantokaniinien pito-olosuhteet ja hyvinvointi Suomessa

Housing and welfare of the farmed rabbits in Finland

> YHTEENVETO

Kaniini (*Oryctolagus cuniculus*) on yleinen tuotantoeläin Euroopassa, mutta sen hyvinvointia suojeleva lainsäädäntö puuttuu. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää kotimaisten lihakaniinien pitomuotoja, kaniinien hyvinvointia sekä tuottajien käsityksiä. Lisäksi pohdimme kaniinien hyvinvoinnin arviointiin soveltuvaa menetelmää. Tutkimus toteutettiin tilavierailuina marraskuun 2020 ja kesäkuun 2021 välisenä aikana. Tutkimukseen osallistui yhdeksän kaniinitilaa. Suomessa kaniinilihaa kasvatti myyntiin kymmenkunta tilaa enimmäkseen Etelä-Suomessa. Lihan lisäksi myytiin sivutuotteita, kuten taljoja, kuivattuja kypäliä ja häntiä. Selvityksen perusteella suomalaisessa pienimuotoisessa tuotannossa ei havaittu suurten tuottajamaiden kaniinikasvatuksen merkittäviä hyvinvointiongelmia, kuten tilanpuutteesta ja virikkeettömyydestä aiheutuvaa liikkumisen rajoittamista ja aggressiivisuutta. Kaneille tarjottiin runsas kuivutus, järsimismateriaalia ja vaihtelevasti virikkeitä. Emoilla oli käytössä pesäkoppi, pesänrakennusmahdollisuus ja enemmän tilaa kuin intensiivisessä tuotannossa. Emo sai valita imetysrytmin eikä pesäkoloa suljettu. Toistaiseksi ehkäiseviä lääkityksiä tai rokotuksia ei ollut käytetty eikä taudin purkauksia ollut esiintynyt, oletettavasti koska kaniinit eivät päässeet kontaktiin villikaniinien kanssa. Tautien vähäisyys saattoi juontua pienistä ryhmistä, tilojen suhteellisen pienistä eläinmääristä tai lyhyestä tuotantohistoriasta. Suurin osa kuolleisuudesta keskittyi pesäpoikasaikaan. Liha- ja siitoskaniinien kuolleisuus oli vähäistä. Hyvinvoinnin arvioinnissa havaittiin positiivista käyttäytymistä, hyvin vähän negatiivisia käyttäytymismuotoja eikä ollenkaan stereotyyppistä käyttäytymistä. Kaniinit teurastettiin yleensä tilan elintarvikehuoneistossa. Tuottajat olivat tietoisia kaniinien hyvinvointivaatimuksista ja lajinomaisista käyttäytymistarpeista. Tuottajien näkemyksen mukaan kaniinilihan tuotanto sopi erityisesti sivuelinkeinoksi tai omavaraistuotantoon. Hyvinvoinnin arviointia varten tarvitaan Suomen olosuhteisiin sovellettuja menetelmiä.

YDINKOHDAT

- Selvitimme kotimaisen kaniinilihan tuotannon ominaispiirteitä, tuottajien käsityksiä ja eläinten hyvinvointia.
- Kaniinilihan tuottajia oli Suomessa vähän. Hoitokäytännöt ja pitopaikat olivat vaihtelevia.
- Tuottajat olivat tietoisia kaniinien hyvinvointitarpeista.
- Eurooppalainen tuotantokaniinien hyvinvoinnin arviointimenetelmä ei sovellu Suomen pienimuotoiseen kasvatustapaan, vaan hyvinvoinnin arviointiin tarvitaan tänne sopiva menetelmä.
- Käsikirjoitus tuli toimitukseen 29.4.2022.

> SUMMARY

Even though the domestic rabbit (*Oryctolagus cuniculus*) is a common production animal in the European Union, there is no legislation for protecting the welfare of rabbits used for farming purposes. The aim of the study was to evaluate the farming conditions in Finnish rabbit farms, the welfare of the rabbits and farmers' perspectives. We also discuss protocols needed to assess the welfare of the rabbits in meat production. The study was conducted between November 2020 and June 2021. Nine Finnish rabbit farms took part in the study. In Finland, the farming of domestic rabbit for commercial meat production purposes is concentrated to the southern Finland. In addition to meat, the farmers also sold products such as hides, dried paws and tails. The most common welfare challenges, such as the restriction of movement due to overcrowding and aggressiveness, usually encountered in intensive rabbit farming, were not typical for Finnish small-scale production. The animals were usually offered bedding and enrichment materials. The does were supplied with nesting boxes and more free space than in intensive rabbit production systems. The does had unrestricted access to the litter and the nest box. Preventive health care or vaccines were not generally used due

to the separation of meat rabbits from wild rabbits. The small number of diseases reported probably is the result of small group sizes, small number of animals per farm and short production history. The mortality was highest among kits, whereas the mortality of breeding rabbits and growing meat rabbits was minimal. The observations of the appearance and welfare of the rabbits revealed only few negative behavioural patterns. No stereotypical behaviour was observed. In most farms, the rabbits were slaughtered on site. The producers were familiar with the welfare requirements and species-specific needs of the rabbits. According to the producers' opinions, commercial rabbit farming could diversify trade in rural communities especially as a secondary source of income. More research is needed to develop an animal welfare assessment protocol for small-scale production in Finland.